

Molí d'oli de Menalvens

Gaià

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector sud-est del terme de Gaià
Emplaçament	Des de Salomons, camí nord, després oest i després sud, uns 700 m. Després uns 80 m a l'oest
Alçada:	538

Coordenades:

Latitud:	41.91023
Longitud:	1.93993
UTM Est (X):	412084
UTM Nord (Y):	4640353

Classificació

Número de fitxa	08090 - 269
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	XIII-XVIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Restes conservades parcialment, estructura constructiva desapareguda
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08089A011000040000YK
Fitxes associades:	
Cal Manalvens	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 13/09/2018 - 02:00

Descripció

Restes d'un molí d'oli que es troben aïllades, uns 80 m al nord-oest de les ruïnes del mas d'origen medieval Manalvens o Menalvens; concretament, en el vessant d'un coster vora l'esplanada on hi havia la casa. A l'indret hi trobem tres elements. Al costat dret hi ha el molí d'oli o trull, pròpiament. Es tracta d'un trull de la tipologia habitual: de planta circular, de superfície més o menys cònica, a l'interior del qual hi rodava la mola, que no s'ha conservat. Al voltant del trull s'hi observen diversos retalls a la roca i, entremig, un espai circular que és on donava voltes l'animal que feia accionar el molí. En segon lloc, a l'esquerra, a la part superior hi ha un retall al terreny de forma quadrada amb unes lloses a terra. Molt probablement aquí hi havia una premsa de cargol. D'aquí l'oli devia baixar per un regueró (que actualment no és visible) cap a un dipòsit excavat a la roca que es troba a un nivell inferior. És de planta més o menys rectangular, amb els contorns arrodonits, i té un forat de desguàs.

La instal·lació d'aquest molí devia tenir un cobert que l'aixoplugués. En són testimoni algunes teules que es troben al lloc, tot i que, en l'estat actual, no s'hi observa cap vestigi de mur o fonaments constructius.

Història

Per les restes conservades és difícil precisar l'època d'aquest molí d'oli. Podria ser d'origen medieval o bé modern i, ben segur, estaven vinculades amb el mas Menalvens, actualment en ruïnes. Fa uns anys membres del Foment Arqueològic Excursionista de Sallent van fer una neteja d'aquest indret, i posteriorment també membres del grup "Reviu Gaià".

Pel que fa a Menalvens, aquest mas ja existia al segle XII; concretament s'esmenta en un pergami de l'Arxiu de Prat del Cornet de l'any 1140 amb el nom llatinitzat de Menalventos. Aquest any l'hereu era un tal Ramon, i el mas formava part de la parròquia de Santa Maria de Gaià. Segons un capbreu del castell de Gaià de 1692-93, Manalvens havia absorbit el mas de cal Sastre (situat prop de cal Pons i avui desaparegut) i tenia terres de Tresserra mitjana i "Quatre Terres". El propietari era Jaume Manolvents.

Per documentació conservada a l'arxiu de l'antic mas Prat sabem que a principis del segle XIX hi va haver un enllaç matrimonial entre pubilla i hereu dels masos Prat i Manalvens. Concretament, l'any 1816 el propietari era Jaume Prat (fill de Joan Prat i de Maria Prat) es casà amb Antònia Soler de Lloberes. La salut de Jaume era precària i, segons consta en informes, no va fer el servei militar per aquest motiu. Va morir el 1826 sense haver tingut fills. Una mica abans, el 1820, hi havia hagut un casament entre la germana de Jaume, (Rosa Prat Torroella) i l'hereu de Manalvens (Jaume Manalvens Genesca). Arran de la mort del propietari del Prat l'heretat va acabar passant a la seva germana. Des d'aleshores els propietaris van portar el cognom de Menalvens i, en un procés gradual, van acabar residint al Prat, mentre que a Menalvens hi van quedar masovers. Segons dades del Registre de la Riquesa de 1883, aquest any les terres de Manalvens abastaven 60,22 ha. La casa va estar habitada per masovers fins els anys 1930 aproximadament.

Bibliografia

BADIA, Josep M; i altres (2016). "Història", "Arquitectura", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 59, 61, 68, 84, 204.

